

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-211 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-60/1573-564
Karar Tarihi : 07.12.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : İsmail Atalay YOLCU, Nazlı AKSOY, Burak SAĞLAM

C. BAŞVURUDA

BULUNANLAR : - Enka Akaryakıt ve Ürünleri Nak. Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ve

Güzide Yeşim CANVER

Temsilcileri: Av. Ercan GÜLMEN

İnönü Cad. Aslanoğlu İş Merkezi Kat:2 Daire:16 Seyhan/Adana

- As Servis Petrol İstasyonu ve Turizm Yat. İşletmesi A.Ş.

Temsilcisi: Av. Cengiz BAYENDER

Büyükdere Cad. Sema Apt. No: 30/6 Mecidiyeköy/İstanbul

- Haluk FOÇALI

Temsilcisi: Av. Alper ÜLKÜ

Divanyolu Cad. Bestekarosman Sok.

Birikonlar No:8/5 Cağaloğlu/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Opet Petrolcülük A.Ş.

Kısıklı Mah. Sarıgazi Cad. No:65 34696 Üsküdar/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiası.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına intikal eden ve aşağıda yer verilen şikâyetler ile ilgili olarak hazırlanan 20.10.2011 tarih ve 2011-1-119/İİ-11-139.İAY sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun 27.10.2011 tarih ve 11-54/1410-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca ilgili şirket hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine, 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 29.11.2011 tarih ve 2011-1-211/ÖA-11-139.İAY sayılı Önaraştırma Raporu 05.12.2011 tarih, REK.0.15.00.00-110/324 sayılı Başkanlık Önergesi ile Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvurularda özetle; Opet Petrolcülük A.Ş. (Opet)'nin şikâyetçiler ile yaptığı dikey anlaşmaların ve çeşitli uygulamaların 4054 sayılı Kanun ile 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddia edilmektedir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda,

- Enka Akaryakıt ve Ürünleri Nak. Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Enka) tarafından yapılan başvuru bakımından; taraflar arasındaki bayilik ilişkisinin sona erdiği ve Enka'nın bir başka dağıtım şirketi ile bayilik ilişkisi içine girmiş olduğu, Opet

tarafından, intifanın kaldırılabilmesi için bayiye vekaletname verilmesi konusunda gerekli girişimin yapıldığı anlaşıldığından,

- 50 - As Servis Petrol İstasyonu ve Turizm Yat İşletmesi A.Ş. ve Haluk Foçalı tarafından yapılan başvuru bakımından; taraflar arasındaki bayilik ilişkisi ve intifa hakkının sona erdirilmiş olduğu tespit edildiğinden,

Opet hakkında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı ve şikâyetlerin reddedilmesi gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Enka Akaryakıt ve Ürünleri Nak. Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Enka) ve Güzide Yeşim Canver

Rekabet Kurumu kayıtlarına 20.07.2011 tarih ve 5331 sayı ile intikal eden Enka ve Güzide Yeşim Canver'in vekili tarafından yapılan başvuruda özetle;

- 60 - Başvuru sahibi tarafından Rekabet Kurumuna daha önce yapılan başvuru sonucunda Rekabet Kurulunun aldığı 09.02.2011 tarih ve 11-08/160-52 sayılı kararında; *"Taraflar arasındaki dikey ilişkinin 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden faydalanabildiğine, bahse konu dikey ilişkiye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınamayacağına, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren 30 gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı"* yönünde hüküm verildiği,
- 70 - Anılan karar üzerine Opet tarafından kendilerine 27.05.2011 tarihinde çekilen ihtarname ile anılan Rekabet Kurulu kararı ve taraflar arasındaki bayilik ilişkisinin 26.05.2011 tarihinde son bulmuş olması sebebiyle tapudaki intifanın terkininin gerektiği, bayilik ilişkisinin kurulduğu gayrimenkul üzerinde mevcut bulunan intifa hakkından feragat ettikleri ve intifanın terkinini için gereken vekaletname bilgilerinin taraflarına ulaştırılması gerektiğinin ifade edildiği,
- 80 - Bunun üzerine başvuru sahibi tarafından cevaben çekilen ihtarnamede ise, intifa haklarının Opet lehine tesis edilmiş olduğu, bu nedenle intifa haklarının terkinini talep etmenin Opet'e ait bir yükümlülük olduğu ve kendilerinin bir isim bildirme yükümlülüğü, borcu veya görevi bulunmadığı, bu işlemlerin gerçekleştirilmediği takdirde gerekli mercilere başvurulacağı
- 80 - Müvekkilin Shell A.Ş. ile sözleşme imzaladığı fakat taraflar arasında yukarıda belirtilen sebeplerle intifanın halen kaldırılmadığı

ifade edilerek, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi doğrultusunda ihlale son verme kararına uymayan Opet hakkında işlem başlatılması ve kanuni müeyyidelerin uygulanması talep edilmektedir. Enka'nın vekili tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 25.11.2011 tarih ve 8076 sayı ile intikal eden ek bilgi yazısında ise, Seyhan Kaymakamlığı Tapu Sicil Müdürlüğü'nden 24.11.2011 tarihinde alınmış olan, Opet'e ait intifa kaydının devam ettiğini gösterir gayrimenkul tapu kayıt bilgileri sunulmuştur.

- 90 Yukarıda özetlenen başvuru içeriği incelendiğinde, Opet tarafından noter vasıtasıyla 27.05.2011 tarihinde gönderilen ihtarnamede, Opet ve Enka arasındaki Bayilik Sözleşmesi'nin 26.05.2011 tarihi itibarıyla sona erdiği, gayrimenkul üzerindeki intifa hakkından feragat edildiği, söz konusu intifa hakkının tapudan terkin edilebilmesi için Opet tarafından bir vekaletname gönderileceği ifade edilmektedir. Ayrıca intifanın zamanından önce sona ermiş olması nedeniyle akaryakıt istasyonuna yapılmış olan yatırım tutarları, yardım bedelleri ve sair ödemelerin karşılığı olan meblağın Opet'e

ödenmesi ve bayilik sözleşmesi gereğince Enka'ya teslim edilmiş olan çeşitli malzeme ve ekipmanların iadesi talep edilmektedir.

100 Enka ise bu ihtarnameye karşılık olarak gönderdiği 10.06.2011 tarihli ihtarnamede, Opet ile aralarındaki tüm sözleşme ve hukuki ilişkilerin 12.03.2009 tarihli Rekabet Kurulu duyurusu ve 2002/2 sayılı Tebliğ çerçevesinde geçersiz sayıldığı ve buna bağlı edimlerin de zamanaşımına uğradığını iddia ederek talep edilen meblağı ödemeyi reddetmekte ve intifa hakkının terkinine ilişkin işlemleri yürütmenin ve sonuçlandırmanın Opet'e ait bir yükümlülük olduğunu ifade etmektedir.

Görüldüğü üzere taraflar arasındaki ihtilaf, intifanın terkinine yönelik işlemlerin hangi taraf tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği ve aralarındaki bayilik ilişkisinin sona ermesinden kaynaklanan alacak ve borçların talep edilmesine ilişkindir. Gerek intifanın terkinine yönelik işlemlerin hangi taraf tarafından gerçekleştirileceği hususu gerekse de tarafların arasındaki bayilik ilişkisinin sona ermesinden kaynaklanan borç-alacak ilişkileri, 4054 sayılı Kanun'un kapsamı dışında kalan, adli yargı çerçevesinde çözülmesi gereken hususlardır.

110 Opet tarafından Enka'ya çekilen 27.05.2011 tarihli ihtarname ile 09.02.2011 tarih ve 11-08/160-52 sayılı Rekabet Kurulu kararı ve taraflar arasındaki bayilik ilişkisinin 26.05.2011 tarihinde son bulmuş olması sebebiyle tapudaki intifanın terkininin gerektiğinin, bayilik ilişkisinin kurulduğu gayrimenkul üzerinde bulunan mevcut bulunan intifa hakkından feragat ettiklerinin ve intifanın terkinini için gereken vekaletname bilgilerinin taraflarına ulaştırılması gerektiğinin Enka'a iletildiği görülmektedir. Dolayısıyla Opet tarafından intifanın terkinine ilişkin gerekli iradenin ortaya konduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca şikâyetçi bayi Enka'nın Opet'le bayilik ilişkisini sona erdirdikten sonra Shell ile bayilik sözleşmesi imzaladığı da dosyadaki bilgiler arasında yer almaktadır.

120 Bu değerlendirmeler çerçevesinde, önaraştırmaya konu olan başvuru içeriğine ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı ve şikâyetin reddedilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

I.2. As Servis Petrol İstasyonu ve Turizm Yat İşletmesi A.Ş. (As Petrol)

Rekabet Kurumu kayıtlarına 21.07.2011 tarih ve 5345 sayı ile intikal eden ve As Petrol vekili tarafından yapılan başvuruda özetle;

- As Petrol ile Opet arasında 01.03.2003 tarihinde 12 yıl süreli bayilik sözleşmesi imzalandığı, imzalanan bayilik sözleşmesine istinaden başvuru konusu taşınmaz üzerinde Opet lehine intifa hakkı tesis edildiği,
- İlgili Rekabet Kurulu kararları üzerine intifanın terkin edilmesi gerektiği hususunun Opet'e bildirildiği,
- 130 - Opet tarafından As Petrol'e cevaben çekilen ihtarnamede, Opet'in 18.09.2010 tarihi itibarıyla taraflar arasındaki bayilik ilişkisinin son bulacağını, bayilik ilişkisinin kurulduğu gayrimenkul üzerinde mevcut bulunan intifa hakkından feragat ettiklerini ve intifanın terkinini için gereken vekaletname bilgilerinin taraflarına ulaştırılması gerektiğini As Petrol'e bildirdiği, fakat aynı zamanda intifa hakkının süresinden önce sonlandırılması nedeniyle ve taraflar arasındaki ticari ilişkiden kaynaklanan soyut ve belirsiz nitelikteki (.....) TL ve (.....) TL tutarındaki alacağın AS Petrol tarafından kendisine ödenmesini talep ettiği,
- As Petrol tarafından Opet'e cevaben çekilen ihtarnamede borçların hiçbirinin kabul edilmediğinin ve teminat çeklerinin kendisine iade edilmesi talebinin Opet'e bildirildiği, fakat Opet'in hiçbir açıklama ve bildirimde bulunmadan (.....) TL tutarındaki teminat mektuplarını bozdurduğu ve sebepsiz bir şekilde zenginleştiği,
- 140

11-60/1573-564

bunun üzerine İstanbul 4. Asliye Ticaret Mahkemesinde dava açıldığı, davanın derdest olduğu,

- Anılan borçlar kabul edilmemekle beraber, Rekabet Kurulunun 12.03.2009 tarihli internet sitesi aracılığı ile kamuoyuna yaptığı duyuru esas alındığında, Opet'in en geç 12.03.2010 tarihine kadar müvekkil şirkete taleplerini iletmesi gerektiği, bunu yapmadığı gibi sebepsiz zenginleşmeye ilişkin olarak belirtilen tarihe kadar kendilerine herhangi bir davanın açılmadığı, zamanaşımı sebebiyle de Opet'in bu bedelleri talep etme hakkının bulunmadığı,

150 - Yine anılan borçlar kabul edilmemekle beraber Opet ile müvekkil şirket arasında imzalanmış bayilik sözleşmesinin mücbir sebep başlıklı 11. maddesinde resmi bir makamca verilen emirlere uyulması durumunda, bayinin sözleşme konusu edimleri ile ilgili olarak mesuliyet altında kalmayacağını belirtildiği, resmi bir rakam olan Rekabet Kurulunun 05.03.2009 tarihli kararının da mücbir sebep olarak değerlendirilebileceği,

- Her ne kadar 05.02.2003 tarihli protokolde intifa bedelinin (.....) USD olduğu belirtilmişse de, aslen sözleşmenin 11. maddesinin devamında yer alan ve Opet'e ödenmesi durumunda bayiye serbest kalma hakkı veren (.....) USD'lik tutarın intifa bedeli olduğu

160 ifade edilerek, konu hakkında gerekli incelemenin yapılması ve gerekli müeyyidelerin uygulanması talep edilmektedir.

Söz konusu iddialara ilişkin olarak yapılan önaraştırma çerçevesinde, Opet'ten edinilen 16.11.2011 tarihli bilgi yazısında, As Petrol'e 20.09.2010 tarihinde gönderilen vekaletname ile söz konusu intifa hakkının tapu sicilinden terkin edildiği bildirilmiştir. Yazının ekinde, ilgili gayrimenkule ilişkin tapu kayıtlarının 12.11.2010 tarihli son durum raporu da gönderilmiştir.

Yukarıda özetlenen başvuru içeriği incelendiğinde, taraflar arasındaki ihtilaf konusu hususların genel olarak bayilik ilişkisinin sona ermesinden kaynaklanan borç-alacak ilişkisini ilgilendirdiği anlaşılmaktadır. Taraflar arasında imzalanan sözleşmelerden 170 kaynaklanan borç-alacak konuları, taraflar arasındaki özel hukuk ilişkisini ilgilendirmekte ve bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un kapsamı dışında kalan, adli yargı çerçevesinde çözülmesi gereken hususlardır. Ayrıca Opet tarafından gönderilen yazıda ifade edildiği üzere, taraflar arasındaki bayilik ilişkisi ve intifa hakkı sona erdirilmiş, söz konusu gayrimenkul üzerindeki intifa hakkı da OPET tarafından gönderilen vekaletname ile tapu sicilinden terkin ettirilmiştir.

Bu değerlendirmeler çerçevesinde, mevcut durumda taraflar arasındaki bayilik ve intifa ilişkilerinin sona ermiş olduğu tespit edildiğinden, başvuru içeriğinin kalan kısmının ise esasen taraflar arasındaki borç-alacak ilişkisini ilgilendirmesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un kapsamı dışında olduğu ve şikâyetin reddedilmesi gerektiği kanaatine 180 ulaşılmıştır.

I.3. Haluk Foçalı

Rekabet Kurumu kayıtlarına 04.10.2011 tarih ve 6886 sayı ile intikal eden başvuruda özetle; başvuruya konu taşınmaz üzerindeki intifa hakkının tapudan terkin edilmediği ve Opet tarafından baskı oluşturulmaya çalışıldığı ifade edilmekte ve ilgili mevzuat uyarınca soruşturma açılması talep edilmektedir.

Söz konusu iddialara ilişkin olarak yapılan önaraştırma çerçevesinde, Opet'ten edinilen 16.11.2011 tarihli bilgi yazısında, Haluk Foçalı'ya 27.10.2011 tarihinde intifa hakkının terkinini sağlamak üzere bir vekaletname gönderildiği ve müteakiben söz konusu intifa hakkının tapu sicilinden terkin edildiğinin haricen öğrenildiği bildirilmiştir. Bu çerçevede,

11-60/1573-564

190 mevcut durumda taraflar arasındaki bayilik ve intifa ilişkilerinin sona ermiş olduğu tespit edildiğinden şikâyetin reddedilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetlerin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.